

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української державності і культури

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української державності і культури
Викладач (-і)	Пятківський Роман Олександрович
Контактний телефон викладача	+380955614447
E-mail викладача	roman.piatkivskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>В умовах героїчної боротьби українців за свободу та незалежність своєї держави, за збереження та зміцнення власної національної культури важливим є усвідомлення громадянами їхньої цінності та величі. Нормативна дисципліна «Історія української державності та культури» спрямована на формування у студентів цілісного розуміння етногенезу українців, тривалого процесу становлення національної державності та культури як соціально-історичних явищ, покликана дати їм системне бачення специфіки розвитку української державності та культури у контексті загальносвітових цивілізаційних процесів.</p> <p>Системне вивчення розвитку української державності та культури допоможе студентам краще осмислити питання минулого українського народу у непростій багатогранності цього процесу. Державницький підхід до вивчення історії України, закладений у навчальному курсі, сприятиме формуванню у молоді почуття гордості та свідомого патріотизму як громадян вільної держави, допоможе їм краще орієнтуватися у викликах сьогодення, віднайти власне призначення і зайняти конструктивну позицію в соціальному середовищі українців.</p> <p>Без глибоких знань, які стосуються змісту та історії державотворчих та культурницьких процесів в Україні, формування національної самосвідомості української молоді буде ускладнене. Вивчення студентами курсу «Історія української державності та культури» не лише розширить їхню ерудицію та критичне мислення, але й підвищить політичну культуру, громадянську відповідальність та патріотизм, а зміцнений теоретичний та науковий світогляд сприятиме успішній професійній та громадській діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є набуття студентами системних знань з історії української державності та культури в контексті світового історичного процесу.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є сприяти осмисленню студентами історичних явищ і процесів, пов'язаних із зусиллями українців, спрямованими на розбудову державного та культурного життя на території України; забезпечити розуміння внеску українського народу у світову історію та загально-людський цивілізаційний процес; виховати у здобувачів освіти навички наукового, критичного історіософського мислення, які є вкрай важливими для розуміння сучасних викликів, котрі сьогодні постали перед українцями і світовою громадськістю; виробити вміння працювати з різними джерелами історичної інформації; зміцнити у молоді патріотичний світогляд та бажання займати активну громадянську позицію у динамічних процесах суспільно-політичного та культурного життя свого народу.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

ПК1. Здатність:

- вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти;
- нести відповідальність за результати своєї діяльності;
- здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття	16
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	012 Дошкільна освіта	4	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	семінарські заняття	сам. роб

Основні віхи української державності та культури до XVIII ст.

Тема 1. Вступ до історії української державності та культури. Етногенез українців та перші державні утворення на території України.	2	2	6
Тема 2. Київська Русь та Галицько-Волинська держава. Вітчизняна культура Середніх віків (IX – XIV ст.).	2	2	7
Тема 3. Литовсько-руська держава, Річ Посполита та Запорозька Січ в контексті процесів українського державотворення. Українська культура доби Ренесансу.	2	2	7

Тема 4. Козацька держава Військо Запорозьке (Гетьманщина) середини XVII – XVIII ст. Українська культура доби бароко.	2	2	8
Новітня доба розвитку української державності та культури (XIX – перша чверть XXI ст.)			
Тема 5. Національно-культурний розвиток українського народу кінця XVIII – початку XX ст.	-	2	8
Тема 6. Українські державницькі змагання 1917-1921 років. Культурні здобутки періоду Української революції.	2	2	8
Тема 7. Боротьба за українську державницьку ідею та національну культуру в роки Другої світової війни та в обставинах радянської дійсності.	2	2	8
Тема 8. Україна як незалежна держава. Сучасна українська культура.	2	2	8
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 80 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 10 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.		
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 80 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма задачі – підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.</p> <p>2. <i>Академічна доброчесність</i>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та</p>			

проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від _____ 2023 р № _____. https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/_____.pdf

4. *Неформальна освіта*. Результати неформальної освіти зараховується згідно з «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бойко В. Історія України: підручник Вид. 8-е. Київ: Академія, 2021. 640 с.
2. Борисова О., Климов А. Історія української державності: підручник для вищих навчальних закладів : у 2-х томах. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. Том 2. (1917–2017 рр.) 464 с.
3. Галіченко М.В., Поліщук І.Є. Історія української культури: Навчально-методичний посібник для студентів. Херсон. Поліграф, 2016. 85 с. URL: <https://studfile.net/preview/5720571/>
4. Греченко В.А. Історія та культура України: Підручник. Харків: ХНУВС, 2017. 440 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2020/Istoriia_ta_kultura_Ukrain_Hrechenko_2017.pdf
5. Дещинський Л.Є. та ін. Історія України та її державності: Курс лекцій. Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2009.476 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Deschynskiy_Leontii/Istoriia_Ukrainy_ta_ii_derzhavnosti_Kurs_lekt_sii.pdf?
6. Історія державності та культури України / Р. Зінкевич, О. Ратушна, А. Нагірняк. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 240 с.
7. Історія української державності та культури: конспект лекцій / Перегуда Є.В., Деревінський В.Ф., Тороп А.В. та ін. Київ – Тернопіль: «Карт-Бланш», 2016. 172 с. URL: <https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/konspekt-lekczij-istoriya-ukrayinskoyi-derzhavnosti-ta-kultury-1.pdf>
8. Історія української культури: навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4024/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
9. Історія і культура України: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. Дніпро: ДНУ ім. Олеса Гончара, 2016. 206 с. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/45059f7d-cb9f-400f-94d1-23a31812d9e6/content>

10. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с. URL: <https://academyssu.com.ua/sites/default/files/020063092.pdf>

11. Історія України: суспільство, культура, державність Навчальний посібник / П. Вербицька, Я. Лисейко, І. Хома, В. Банах, Р. Кузьмин. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 268 с.

12. Кульчицький С.В. Історія України: довідник для абітурієнтів та учнів закладів загальної середньої освіти. Вид. 6-те. Київ: Літера ЛТД, 2019. 528 с.

13. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ. Центр навчальної літератури, 2020. 141 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Ohiyenko_Ivan/Ukrainska_kultura_Korotka_istoriia_kulturnoho_zhyttia_ukrainskoho_narod.pdf?

14. Пасічник М.С., Пасічник С.М., Васишин О.М. Історія України та її державності: конспект лекцій. Львів, 2011. 760 с. URL: https://issuu.com/vk_/docs/book.history_of_ukraine_part1; https://issuu.com/vk_/docs/book.history_of_ukraine_part2

15. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. Посіб. Полтава: Полт НТУ, 2015. 274 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1143032/mod_resource/content/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%83%D0%BA%D1%80%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

16. Танцюра В. І. Історія України : навчальний посібник / В. І. Танцюра, С. М. Куліш, О. О. Пересада. Вид. 2-е. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 536 с. URL: https://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/metod_ua/pdf/tancura_kulich_peresada_2020.pdf

Допоміжна

1. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. Вид. 7-е. Київ: Академія, 2018. 720 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.

3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 432 с.

4. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. Київ: Саміт книга, 2021. 472 с.

5. Іванченко Р. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: МАУП, 2006. 622с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ivanchenko/Istoriia_bez_mifiv_Besidy_z_istorii_ukrainskoi_derzhavnosti.pdf?

6. Історія України в особах: ХХ століття / В.Шандра та ін. Київ: Україна, 2015. 367 с.

7. Історія української державності і культури: методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Архітектура та містобудування», «Дизайн», «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / уклад.: В.Ф.Деревінський. Київ: КНУБА, 2019. 94 с.

8. Історія української державності та культури: практикум / уклад. Л.В. Божук, В.М. Гребенніков, О.М. Захарчук, О.Г. Ількова, Ж.В. Паскал, Л.П. Халецька, О.А. Юрченко. Київ: НАУ, 2021. 80 с

9. Історія української культури: методичні рекомендації до вивчення курсу для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / за ред. Перегуда Є.В. / уклад. В.Ф. Панібудьласка, Є.В. Перегуда, А. В. Тороп та ін.. Київ: КНУБА, 2015.

10. Історія української культури: Навчальний посібник / Є.В. Перегуда, А.В. Тороп, В.П. Макогон, П.О. Дьомкін та ін.. Київ: КНУБА, 2015. 200 с.

11. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, І. В. Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. К.: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.

12. Історія української культури. Підручник / за ред. Лозового В.О. Харків. Право, 2017. 368 с.

13. Кралюк П. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.

14. Любич О.А., Співак В.В., Олійник О.І., Чебоненко С.О. Історія української культури. Чернігів: Десна Поліграф, 2018. 455 с.

15. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 216. 496 с. URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Plokhii_Serhii/Brama_Yevropy_Istoriia_Ukrainy_vid_skifskykh_voen_do_nezalezhnosti.pdf?

16. Попович М. Нарис історії культури України. Київ: «АтрЕк», 1998. 728 с. URL: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>

17. Пуйда, Р. Б. Історія української культури : конспект лекцій для студентів усіх спец. і форм навч. / Р. Б. Пуйда. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. 160 с.

18. Українська культура у європейському контексті / Ю.П. Богуцький, В. П. Андрущенко та ін. Київ: Знання, 2007. 679 с.

19. Шейко В. М., Тишевська К. Г. Історія української культури: Навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 264 с. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/shejko-v.m.-tyshevska-l.g.-2006-istoriya-ukrayinskoyi-kultury.pdf>

20. Шейко В.М. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017. 271 с.

21. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероб. та розшир. Київ : Критика, 2005. 584 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakovenko_Natalia/Narys_istorii_serednovichnoi_ta_rannomodernoi_Ukrainy.pdf?

Довідники та словники

1. Довідник з історії України (А – Я): посібн. /За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. 2-е вид., доопрац. і доп. Київ: Генеза, 2001. 1135 с. URL: <https://archive.org/details/dovidnyk2002/page/n6/mode/1up>

2. Історія України: Універсальний ілюстрований довідник. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. 576с.

3. Історія української державності та культури. Словник основних понять: навч.-метод. посібник / уклад.: С. В. Литвинська, Н. О. Сенчило, Л. Г. Скуратівська, Т. М. Чухліб. Київ: НАУ, 2021. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/48733/1/%d0%9b%d0%b8%d1%82%d0%b2%d0%b8%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0%20%d0%a1%d0%b5%d0%bd%d1%87%d0%b8%d0%bb%d0%be %d0%a1%d0%9b%d0%9e%d0%92%d0%9d%d0%98%d0%9a.pdf>

4. Мала енциклопедія етнодержавознавства / ред. Римаренко Ю.І. Київ: Вид. «Генеза», Вид. «Довіра», 1996. 942 с. URL: <https://archive.org/details/etnoderzhavoznavstvo>

5. Енциклопедія історії України. У 8-ми томах. Київ: Наукова думка, 2003-2021. <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eli>

b_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017609

Основні нормативно-правові документи:

Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Інформаційні ресурси:

1. Енциклопедія Історії України / Інститут історії НАН України [Електронний ресурс] URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>
2. Ізборник. [Електронний ресурс]. URL: <http://litopys.org.ua/>
3. Інституту історії НАН України. [Електронний ресурс]. URL: <https://cutt.ly/rUoDmLQ>
4. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ [Електронний ресурс]. URL: <http://etnolog.org.ua/>
5. Інститут української археографії та джерелознавства НАН України. [Електронний ресурс]. URL: http://archeos.org.ua/?page_id=42
6. Культура України. Електронна бібліотека. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. [Електронний ресурс]. URL: <https://elib.nlu.org.ua/>
7. Національна бібліотека імені В.І Вернадського. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
8. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>
9. Українське онлайнове суспільно-історичне видання «Історична правда». [Електронний ресурс]. URL: <https://www.istpravda.com.ua>
10. Diasporiana. org.ua Електронна бібліотека [Електронний ресурс] URL: <http://diasporiana.org.ua/>